
Smetení Antigony

pokus o tragédii

Roman Sikora

Osoby:

ANTIGONA
ISMENA
KREON
HAIMON
EURYDIKE
TEIRESIAS
ŘEDITEL
LOKAJ

PIEROT
TŘI CHIRURGOVÉ
KLADIVO
HÉFAISTOS
JÓKASTA
SNOUBENKA
DVA ZBROJNOŠI
DESET OPILCŮ

1.

Letní sníh

(Dívčí postava. Padá sníh.)

ANTIGONA:

Den, v němž někdo zemře, tě naplní smutkem. Tvá ruka se zachvěje a ovine kolem hlavy ve zbytečné snaze zacpat uši, zacpat ústa a zabránit výkřiku zoufalství nebo oslepit tvé oči. Neudělá nic. Stáhne se v bezmocném gestu zpět. Tvá bolest bude němá. DEN, V NĚMŽ ZEMŘEŠ TY, BUDE JINÝ. Až uslyšíš zprávu o smrti svého přítele, bratra, matky nebo otce, dětství zmizí v slzách. Skanou do moře bolesti. A někdo z truchlících ti řekne: "Zapomeneš." Den, kdy se probudíš, bude dnem něčí smrti. Bude dnem tvého smutku. Bude dnem, kdy tělo přestane růst a zuby budou už jen ubývat. Úsměv bratra už nikdy nebude stejný. Za pohlazením sestry zbude jen dotaz po důvodu. Přítel se promění v afrodisiakum tvé chuti žít. Za slovy chvály pohlédneš do tlamy zrady. Včela už bude jen žihadlem, květ vzbudí otázku po jedovatosti, auto bude jen vrahem, prorážejícím záplavou chodců jako útes vlnou. Tělo ráno vedle tebe se promění v ledový kvádr a ty si nevzpomeneš na jeho název. Horkost polibků se odpaří k nebi, kam nedosáhneš. Ruce hmátnou po pohlaví v touze stáhnout ji zpět. Naleznou jen tělo řvoucí po odvetě. LÁSKU HLEDEJ NA TANKSTELLE. Podle ukazatelů směru. Pomiluj se s čerpací hadicí. Přijdou dny, kdy mraveniště vloček lidských osudů se bude snášet z nebe a zmizí v chladu tvé dlaně proměněno v páru. Dotekem spálíš srdce druhého a on bude se zájmem naslouchat tvým lžím. Pak vstane, dotkne se tě rty a odejde. Už nikdy ho nespátíš. Zmizí a ponechá tě tvému dni. Budeš se opalovat na břehu řeky a tvé zuby budou chrastit zimou. A možná jen strachem z předčasné smrti. Od jisté zimy už nepřestane sněžit. Něco zemře a čas se zasekne v zamrzlé tůni tvých očí. Někdo do tebe kopne a ty mu to oplatíš s bezmeznou touhou zabít. Název, který nese toto tělo, je Antígona.

Sestro, ty nechceš zemřít mladá*(Zrcadlo? Ismena? Antigona?)*

- ANTIGONA: Jsi krásná, sestro. Kdo dnes obdařil tvé tělo tolikerym půvabem? Tvůj nový závoj se vyjímá ve světle lamp jako východ slunce nad nedozírnou mořskou hladinou. V tvých očích se brzy někdo utopí. Nepřála jsem si nikdy víc než tvé štěstí. Tohoto dne tě někdo miluje.
- ISMENA: Ach, sestro, nikdy jsem nebyla šťastnější. Stěží mohu zastavit své ruce, v nichž čas uplývá milióny záchvěvů. Prozrazují můj cit.
- ANTIGONA: Kdo je ten muž?
- ISMENA: Ale musíš mi slíbit, že si to necháš pro sebe.
- ANTIGONA: Slibuji. Je to Haimon.
- ISMENA: Proč se ptáš, když je ti to jasné?
- ANTIGONA: Syn krále Kreonta. Předpokládám správně, že jste se sblížili při tanci včera večer. O čem jste mluvili, Ismeno?
- ISMENA: Líbily se mu mé šaty.
- ANTIGONA: A dál?
- ISMENA: Mé šperky.
- ANTIGONA: A dál?
- ISMENA: Mé střevíce.
- ANTIGONA: Líbily se mu taky tvé nohy, tvá ňadra, tvůj zadek, tvůj klín?
- ISMENA: Zase jsi zlá. Nebudu s tebou mluvit.
- ANTIGONA: Tak řekni! Šaty znamenají tvé tělo. Šperky tvá ňadra. Střevíce jsou tvůj klín. K čemu jsou mu tvé oči, tvé vlasy, tvé šaty, když mu není otevřen tvůj klín? Ale Haimon je syn samotného velkého krále Kreonta. Způsoby má vybrané. V těchhle kruzích má lež tvář cherubínovu. Jen tělo neumí lhát tak důsledně. Vždycky to ovšem neplatí. Až synáček nabude dovednosti svého otce, stane se dokonalým. Přeji ti ho, sestro. I on ti bude kupovat šperky a šaty a střevíce. Řeklas mu, od koho máš náhrdelník, který jsi měla včera na plese?
- ISMENA: Antigono!
- ANTIGONA: Promiň, sestro. Jsi tak krásná. Dívala jsem se, jak spolu tančíte. Jak na tebe hledí a v očích má odhad kupce dobytka. Jak tě objímá a jeho ruka zvolna sjíždí z tvých zad níž a níž. S tichým souhlasem Ismeniným. Přijde den, kdy bude stát mezi námi. A já se utopím ve své samotě. A ty ke mně přistoupíš, pohladíš mě, proneseš několik slov útěchy, pak usedneš k zrcadlu a tvé myšlenky už budou patřit jen a jen někomu jinému než mně. Proč je tomu tak, že tvé myšlenky nepatří jen mně? Proč mohu

požírat jen odřezky tvých myšlenek? Když se tě teď dotknu, už to nejsi ty. Už se na tebe mohu zase jenom dívat. Snad stačí zmáčknout nějaký knoflík a tvůj obraz zmizí, jako mnoho jiných obrazů. Svět jako projektor s funkčním vypínačem. SVĚT POTŘEBUJE FUNKČNÍ VYPÍNAČ. Určitě by se takhle daly vypínat i špatné obrazy. Představ si, jak se na tebe někdo vrhá, jak tě tiskne k zemi, trhá šaty s tvých prsou, jeho ruka ti šmátrá v rozkroku a vniká do něj a jeho dech páchne zkaženými zuby a tělo potem řídí potrhlého prasete. Zrovna si na tobě obstarává svou potřebu. A ty ho vypneš. Je to možná škoda. Ten obraz není až natolik nevábny. Ale dejme tomu, že ho vypneš. To je řešení reality.

ISMENA: Vůbec ti nerozumím. Někdy ti vůbec nerozumím. A tolik bych chtěla. Nechápu svět, v němž žiješ. Kolem je tolik jiných lidí. Jiných zážitků. Radostí. Láska...

ANTIGONA: A hlad a nenávist a bída a lež a smrt. Ať žijí!

ISMENA: Antigono, pojď se mnou. Teď hned musíš jít se mnou. Dám ti dárek. Koupím ti nové šaty. Náhrdelník. Náušnice. Budeš krásná. Jsi krásnější než já. Pojď. Každý muž se za tebou ohlédne. Představ si, Antigona, královna plesu. Královna mužů. Královna světa. Pojď, pojď teď hned.

ANTIGONA: Ano, královna světa. Královna nad životem a smrtí. To by se mi líbilo.

ISMENA: Pojď.

ANTIGONA: Ne.

ISMENA: Proč?

ANTIGONA: Ismeno. Prosím. Obejmi mě. Vzpomínáš si na tu píseň, kterou nám zpívala naše matka?

ISMENA: Ne. Kterou?

ANTIGONA: To je jedno. Ismeno, mám strach, že se ztratím v nenávisti.

Poslouchej a pij! I.

(Stůl, dvě židle. Na nich Antigona a Opilec s pivem.)

ANTIGONA:

Nejste nic víc než funkční automat na hamburgery. Nezasloužíte si nic víc než pohrdání. Nezasloužíte si lepší život než máte. Vaše myšlení je myšlením hovada. Váš mozek se dá strčit do kapsy kalhot. Jste použitelní jen jako zdroj náhradních dílů. Jakoukoli vaši část si můžu koupit. Viděl jsi už někdy tolik peněz? A už nikdy neuvidíš. Každý z vás má svou cenu. A ta je směšně nízká. Věříte všemu, co se vám říká. A když se vám tvrdí něco zcela opačného, ani ten rozdíl nepostřehnete. O svém životě se dovídáte od druhých. Pro vás je život ranní probuzení, odpolední hovno, řízek a pivo. Vaše ženy vám dají pokoj, jen když jim něco koupíte. Všichni máte doma stejné televize, stejné pračky, stejné mikrovlnné trouby, stejné manželky, stejné děti. Ta stejnost vás naplňuje uspokojením. Myslíte si, že svoboda je možnost jít kdykoli do supermarketu a koupit si cokoli. Jste svobodní jen ve svém vyměšování. Nesvobodu chápete jenom v souvislosti s cenou zboží přesahující výši vašeho platu. Útěchou je vám možnost jeho zvýšení. Žijete v omylu, že vám vůbec něco patří. Nepatříte ani sami sobě. Nepatří vám ani vaše ženy ani vaše děti.

OPILEC *(pláče)*:

Máte pravdu. Žena se se mnou rozvedla, protože jsem prý moc pil. Vzala s sebou i moje tři děti. Teď už mi nic nepatří. Vůbec nic. Už jsem vám ukazoval své děti? Tohle je Marek. To je Irena. Karel. To je moje žena. Byla...

ANTIGONA:

Láska je cit, který neexistuje. Vaše pudry nestojí za to, aby se jim toto slovo připisovalo. Kupujete se stejně jako se kupuje dobytek a cokoli jiného. Abyste si dopřáli pocitu převahy, koupíte si psa. Každý knedlík, který sežerete, je lží. Kdybyste alespoň jednou spatřili pravdu, viděli byste, že máte prázdný talíř. A zdechli byste hladý. Světu by se ulevilo. Odkrkl by si blahem. Chcete si myslet, že tady budete věčně. A přitom stačí tak málo, a budete z tohoto jeviště komedií smeteni, budete hnit po škarpách, vaše mrtvá těla budou měsíce plout po řekách k moři, měsíce se budou pohupovat na jeho hladině. Zelení a nafouklí hnilobou budete žrádlem rybám. Bude to doba žraloků a potrvá jen několik měsíců, než i oni sami zdechnou na jed lží usazený ve vašich tělech.

Pierotův pláč

(Pierot. V rukou hromada novin. Kolísá pod jejich tíhou. V pozadí přivezou na operační sál tělo. Krváci. Několik chirurgů.)

- PIEROT: Hrůzný atentát! Dva výstřely těžce zranily krále Oidipa. Polyneikés vystřelil na svého otce a bratra. Princ Eteoklés na místě mrtev. Svět se vymknul z kloubů a lid je šířán zármutkem. Atentátník těžce raněn.
- CHIRURG 1: Je více než zřejmé, pánové, že jedna z kulí vniknuvších do těla této lidské zrůdy se usadila v pravé plíci. Druhá zjevně pronikla okolím žaludku a opustila tělo společně s větší částí levé ledviny tudy.
- PIEROT: Horníci se obávají o život krále. Královna oněměla žalem. Oidipův švagr Kreon truchlí.
- CHIRURG 2: Které z ran se, pánové, budeme věnovat jako první?
- CHIRURG 3: Navrhoval bych plíci.
- CHIRURG 1: Domnívám se, že rána v okolí žaludku si vyžaduje upřednostnění.
- PIEROT: Krvavá slavnost. Kdo by nastoupil na trůn? Nejzrůdnější vražda v dějinách. Církev se staví proti pohřbu otcovraha.
- CHIRURG 3: Nechme tedy hlasovat. Kdo je pro žaludek? Kdo je proti? Většina je tedy pro plíci. Nelze jinak, pane kolego.
- PIEROT: Vlášda se staví proti pohřbu otcovraha.
- CHIRURG 1: Dobře tedy. Věsti řez bych navrhoval tudy.
- CHIRURG 2: Správně, souhlasím. A žebry se prosekáme.
- PIEROT: Důchodci se staví proti pohřbu otcovraha.
- CHIRURG 3: Pánové, na druhé straně je ovšem vhodné se zamyslet, zdali má vůbec smysl zachraňovat tohoto člověka.
- PIEROT: Otcovrah a bratrovrah ještě žije.
- CHIRURG 1: Pánové, ale lékařská etika...
- CHIRURG 2: Lékařská etika je nepochybně důležitá, ale co etika lidská? Žít a nechat žít. Zde přítomný například žít nenechal.
- PIEROT: Kreon dočasně regentem. Velení policie ujišťuje, že nic nebylo zanedbáno. Ministr vnitra odstoupil. Hledá se motiv vraždy. Kreon podněcuje policii k pátrání.
- CHIRURG 3: A nenechal žít vlastního otce. Taková hanebnost. A dokonce krále. Našeho. Trojnásobná hanebnost. A dokonce vlastního bratra. Desetinásobná hanebnost. Ovdověl vlastní matku. Dvacetinásobná hanebnost. Dvě ubohé sestřičky, dva ubohé sirotky žít nechal, ale k čemu je jim život, teď, bez tatínka. Ach, mě to tak dojíhá.

CHIRURG 2: Pozor, pane kolego, ať vaše slzy nekanou do rány.

PIEROT: Kreon celý den čekal v nemocnici. Stát prožívá týdenní smutek. Královna stále uzavřená v paláci. Král Oidipús zemřel.

CHIRURG 2: Dosti okolků, pánové. Ved' me řez tudy.

PIEROT: Pohřeb vladaře a jeho syna bude ve čtvrtek.

CHIRURG 3: Spíše tudy.

PIEROT: Dvacet soustrastných zahraničních nót.

CHIRURG 1: A co takhle tudy?

PIEROT: Kdo bude novým králem?

CHIRURG 2: Pane kolego, nepodsouvejte nám stále ten žaludek.
(*Ozve se táhlé pískání EKG.*)

CHIRURG 1: Fibrilátor? Ech, co!
(*Přikryjí mrtvolu.*)

PIEROT: Kreon odmítl vládnout. Lid prosí Kreonta, aby ho vyslyšel.

CHIRURG 2: Stejně by dostal provaz.

CHIRURG 3: Mizera.

PIEROT: Dvanáct koní dopravilo zavražděné do krematoria.

MALÁ ANTIGONA: Co je s mým bratrem Polyneikem?

PIEROT: Skvělý pohřeb skvělého vládce.

CHIRURG 1: Kdo jsi, holčičko?

MALÁ ANTIGONA: Jsem Antigona, dcera krále Oidipa a sestra Polyneikova, sestra otcovraha.

CHIRURG 2: Tvůj ošklivý bratr konečně zemřel. Už se ho nemusíš bát. Chceš bonbón? (*Rozřízne mrtvému hrudník. Zakrvácenýma rukama podává Antigoně bratrovo srdce. Antigona je pojídá, krev jí stéká po bradě a prosakuje jejím bělostným rouchem.*)

PIEROT: Kreon se ve svém projevu necítil být hoden nástupcem. Parlament zahájil své jednání minutou ticha. Problém nástupnictví zatím nevyřešen. Kreon králem! Král je mrtev, ať žije král! Kreon zná nová fakta o Oidipově vládě. Podivné praktiky bývalého krále. Je otcovrah hrdina? Kreon je pobouřen, veřejnost šokována. Lid požaduje další hlavy. Oidipova žena, Jókasta, spáchala sebevraždu. Vrah Polyneikés odhalen jako spoluviník špinavých obchodů Oidipových. Deset let podvodů. Vyřizování účtů v rodině. Pohřeb otcovraha. Kreon ujišťuje, že teď se všechno změní.

Řekni mi něco hezkého*(Antigona, Haimon. Posilovna?)*

- ANTIGONA: Haimone, má sestra tě miluje. Celé dny bývá teď zamlklá. Jíst jí nechutná, vzdychá. Mluví sama k sobě. A její rty tiše opakují jen jedno slovo. Znáš to slovo? Víš, jaké slovo si opakuje celé dny má sestra? Její rty? Je to tvé jméno. Je to slovo o šesti písmenech. Haimon. Haimon. Haimon. Zní to hezky. Trochu jako hudba. Trochu jako lkaní roztoužených milovnic. Slyšíš, jak se tvé jméno nese pouhým dechem? Haimon. Haimon. Haimon. Jméno stvořené k milování. Stvořené k výkřiku rozkoše v láskou rozestlaném loži.
- HAIMON: Ani nevíš, nakolik mě těší, co jsi mi řekla. Tvá sestra je žena, kterou by si přál milovat ne jeden muž. Po jejíž lásce prahnou mnozí. Tančil jsem s ní nedávno na plese pořádaném mým otcem. V tanci se nese jako víla stvořená ranní rosou, lehounká jako vánek, jako pavučina. Měl jsem ale dojem, že jsem jí lhostejný. Nikdy bych se neodvážil ani jen doufat v to, cos mi právě řekla.
- ANTIGONA: Věř mi, Haimone, své sestře přeji jen to nejlepší. A měla jsem zpočátku obavu o její zdraví, když začala být poněkud pobledlá, zasněná, roztržitá. Jakmile jsem však zjistila, že původcem toho není nic jiného než láska, zaradovala jsem se a tajně se rozhodla pomoci jí ke štěstí. Prosím tě jen, abys nikomu o důvodu mé návštěvy nic neříkal. Ani jí. Nechtěla bych, aby nabyla dojmu, že zasahuji do věcí jejího citu víc, než se na sestru sluší.
- HAIMON: Spolehni se, že o tématu našeho rozhovoru přede všemi pomlčím.
- ANTIGONA: Děkuji ti. Abys tomu rozuměl, má sestra je poněkud ostýchavá. Mně samotné to mnohdy přijde zábavné, ale ona už taková je. Je tak krásná, citlivá a přitom tak plachá. Zřejmě na tom nese vinu její nezkušenost v jednání s muži. Vždycky, když mluví o tobě, kouzelně se červená. Je čistá, Haimone. Má sestra je čistá jako leknínový květ. Poslední dobou se dokonce strojí nápadně pozorně. Hodiny hledí do svého zrcadla a hledá na svém oděvu a obličejí sebemenší chybičku, kterou by chtěla odstranit nebo zakrýt. A hádej pro koho, Haimone. Haimone. Haimone. Máš pevné svaly, Haimone. Má sestra se opravdu měla do koho zamilovat. Muž tvého formátu je hoden kvalit mé sestry, které jsou, věř mi, veliké.
- HAIMON: Povšiml jsem si toho již na plese. Ta nenucenost, s jakou vedla konverzaci. Její odpovědi, volba slov. Její půvabný osten, zurčivý smích. Ano, nebudu před tebou tajit, že i já se do ní zamiloval. Pod jejím dotekem se chvěla má ruka. A já cítil, jak mi buší srdce.

ANTIGONA: Máš krásné tělo, Haimone. Haimone. Máš krásné jméno. Máš krásné oči, krásné zuby, husté vlasy, svaly, zadek... Má sestra zná svou cenu. Umí si vybrat a nechá vybrat vybrané. Nechceš přestat cvičit, Haimone? Haimone. Haimone.

HAIMON: Proč jsi za mnou vlastně přišla?

ANTIGONA: Možná mě poslal ďábel ve mně. Říká se mu tělo, ale je to něco mnohem víc. Říkejme mu třeba láska. Líbí se ti to?

Héfaistova výheň

(Héfaistos, kovářina. Pravidelné údery kladiva. Kladivo hovoří.)

KLADIVO:

Kdesi na úpatí Olympu stála kovárna božského kováře Héfaista. Zručný umělec v ní dnem i nocí opracovával ty nejtvrďší materiály a vyráběl z nich nejneuvěřitelnější věci podle zakázek bohů. Tak božské Héře vyrobil sadu zlatých náušnic nevšední krásy, božské Athéně zhotovil tu nejpevnější a nejúžasnější přilbu, samotnému Diovi vykoval jeho božský blesk. Tato práce však Héfaista netěšila. Bohové si totiž nechávali zhotovovat stále tytéž věci. Jen bohové věděli, co s nimi vlastně dělali. A tak ve svých volných chvílích popíjel víno se svým nejlepším přítelem, bohem války Áreem, a vymýšleli spolu, co všechno by bylo možné ještě vykovat. A jak jim víno stoupalo do hlavy, jejich nálada byla bujnější a nápady divočejší. K pitkám jim pokaždé tancívala Héfaistova žena, bohyně lásky Afrodíté, a občas se zjevil i Prométheus, zvědav, zda-li Héfaistos vykoval něco nového, co by on mohl opět odnést lidem. Prométhea naplňovalo štěstím, když mohl lidem něco dát a když ho lidé oslavovali a byli mu vděční. Fantazie bohů byla bezesporu božsky bujná a Héfaistos takto stvořil mnoho nejroztodivnějších dokonalých předmětů. K jeho vrcholným kouskům pak patřila především automatická puška, kterou opilostí brblající Áres pojmenoval Kalašnikov. Jak Prométheus posléze referoval, sklidil tento vynález u lidí bouřlivé nadšení a byl často užíván k prospěchu lidstva a Prométheus si jím u lidí vysloužil pověst neskonalého dobrodince. A jak tak večer pokaždé postupoval, Héfaistos byl opilejší a opilejší. Vyráběl věci stále podivnější a podivnější, které už vlastně nedávaly vůbec žádný smysl, až nakonec padl pod stůl a tancem rozparádná Afrodíté si to rozdala s Áreem, který byl vždy připraven projevit nejlepšímu příteli svou náklonnost.

(Žár z Héfaistovy výheň zapálí divadlo. Oheň se rychle šíří. Panika. Zbytek hry už nikdo neshlédne.)

Zkusit to bez dechu*(Antigona, Ismena, vana.)*

- ISMENA: Antigono! Jsem tak šťastná. Haimon mi právě před chvílí vyznal lásku. Dal mi kytici třiceti krvavě rudých růží. Taková krása. Celý svůj pokoj mám zalit krví jejich květů. Je tak štědrý. Včera mi dal zlatý náhrdelník. Předtím krásnou plesovou róbu. Antigono, já miluji. Miluji Haimona.
- ANTIGONA: Jsem šťastná s tebou, Ismeno. Haimon je skvělý muž. Z celého srdce ti ho přeji.
- ISMENA: Král Kreon, jeho otec, nás zítra pozval k sobě do paláce.
- ANTIGONA: Kreon? Čemu vděčíme za tak nezměrný zájem. Nejdříve ples, teď palác... Po tak dlouhé odmlce.
- ISMENA: Nebuď nespravedlivá, Antigono. Člověk v jeho postavení nemá přece tolik volného času jako obyčejný smrtelník. Má mnoho povinností, které mu není dáno opomenout.
- ANTIGONA: Ano, samozřejmě. Kdysi, když ještě vládnul náš otec, byl nám Kreon podivuhodně pozorným strýcem. Otec ho považoval za svého nejlepšího přítele. Zahrnoval ho štědrostí a důvěrou. A byl to právě strýc, kdo našeho otce zneuctil před celým světem.
- ISMENA: Náš otec spáchal mnoho nepěkných věcí. To bylo přece dokázáno a nejen Kreontem. A lidé mu díky tomu důvěřují. Povídá se, že ještě nikdy neseseděl na trůnu král, který by mu byl roven.
- ANTIGONA: Ano, vzpomínám si, že se o našem otci mluvilo podobně.
- ISMENA: Antigono! Jak to, že si pamatuješ věci, o kterých já nic nevím? Nevěřím ti. Jsem jen o dva roky mladší a na tohle si nevzpomínám.
- ANTIGONA: Paměť, má sestro, je stejně vrtkavá jako celá lidská duše.
- ISMENA: A lež, kterou přivoláváme se do ní snadno zažere. Neumíš nic jiného než ostouzet druhé.
- ANTIGONA: Druzí si nic jiného nezaslouží.
- ISMENA: A co ty? Ty si zasloužíš něco lepšího?
- ANTIGONA: Ne, sestro. I já jsem prolezlá lží.
- ISMENA: Nevěřím ti. Jsi má sestra. My si přece lhát nemusíme. Ty mi přece nelžeš?
- ANTIGONA: Nelžu. Jsi má sestra.
- ISMENA: Miluji tě, Antigono. Jak jen může sestra milovat sestru.
- ANTIGONA: Co myslíš, jak dlouho vydržím pod vodou? Počítej. *(Ponoří se.)*
- ISMENA: Jedna, dvě, tři, čtyři, pět... *(atd.)* Antigono, to už stačí... devět, deset... Přestaň... třináct... Antigono!

(Vytáhne bezvědomou Antigonu z vody. Odběhne. Antigona vyplivne vodu. Usmívá se.)

8.

Poslouchej a pij! II.

(Antigona, tři opilci.)

ANTIGONA:

Smrt je jediné milosrdenství jakého se vám v životě dostane. Přesto lpíte na životě, ačkoli nejste schopni si od něj nic vzít. Od narození jste stíženi nezájmem druhých a samotou, která vás pronásleduje do konce vašich dní. Doteky blízkých vám pomáhají zapomenout. Stejně jako chlast. Jsou to jediné věci činící váš život snesitelným. Paměť je schopnost, kterou v sobě systematicky zabíjíte. Kdybyste to nedělali, nežili byste ani o minutu déle. Odjakživa vás všichni přesvědčují o tom, že jste lidmi. Ačkoli je vám to slovo povědomé, v podstatě nevíte, co znamená. Ve vašich mdlých mozcích se vám spojuje s nejasným pocitem myšlení, pohybu a plného pekáče. Tupě vykonávanou prací si vyděláte ubohou almužnu, o níž vám všichni tvrdí, že ji musíte utratit za věci, které nepotřebujete. Mechanicky plníte cizí přání, aniž byste si toho povšimli. Duše je pojem vám zcela cizí. V požadavcích vašich zaměstnavatelů toto kritérium nefiguruje. Jste otroci své neschopnosti myslet. Manželky vzrušíte jen vysokými prémie. Pak teprve dostanou chuť vpustit vás mezi své nohy. Děti přinutíte k projevům lásky jen drahými dárky, které dostávají všechny stejné.

(Jeden z opilců padne pod stůl.)

Zvedněte ho. Ještě jsem neskončila.

(Ostatní poslušně provedou.)

Tančící stůl*(Kreon, Antigona, Ismena, Haimon)*

- KREON: Mé drahé neti, je mi líto, že se setkáváme až dnes, sedm let po smrti vašeho otce, ale neodkladné a neustále se vršící věci vlády mi soustavně znemožňovaly projevit vám mou neutuchající náklonnost. Až dnes, kdy můj syn zahořel láskou k jedné z vás a, jak jsem se doslechl, kdy se snad již i může chystat svatba a já mohu radostně očekávat milovaná vnoučata, až dnes mi bylo dáno se s vámi setkat v tichu mého paláce.
- ISMENA: Děkuji ti, králi, i za mou sestru a prosím, neomlouvej se. Obě chápeme, že muž ve tvém postavení nemá příliš času na záležitosti soukromé...
- ANTIGONA: ...a pak jsme dcery bývalého krále Oidipa, který se na této zemi podepsal mnoha neblaze proslulými činy. Je pochopitelné, že tvé státnické zájmy si vyžadovaly dočasnou odluku od naší rodové větve.
- KREON: Ale kdepak, drahá Antigono, to tě nesmí ani napadnout. Nyní nás nic podobného nerozděluje a že tomu tak bylo v čase minulém je stejně málo pravděpodobné jako dnes. Země se nacházela v období převratných změn, které váš otec ke své škodě dlouho odkládal a to si vskutku vyžadovalo obětovat i ty nejdůležitější soukromé zájmy.
- ANTIGONA: Nicméně jsme ti nesmírně vděčny, a proč to neřící, že jsi nám zachoval alespoň část jmění našeho otce, které tak pečlivě během své vlády střídal, že jsme nemusely zdechnout hladu a Ismena mohla být stejně krásnou, jakou byla dřív a jakou je i právě teď.
- KREON: Vskutku, Ismeno, tvá sestra má pravdu. Je jen málo žen, které by se ti krásou vyrovnaly.
- ANTIGONA: A z těch mála žen téměř žádná není tak čistá, panensky cudná a nevinná jako ty. Doufám, Haimone, že si mé sestry budeš vážit a zahrneš ji láskou stejnou, jakou miluje ona tebe. Má sestra si nezaslouží útrapy života, které tak často provázejí většinu žen v tomto světě. Ústrky a ponižování ze strany mužů, pokoření nevěrou, opomíjení, lži, sluhovství. Ne, má sestra není stvořena pro tohle. Má sestra je květ pro skleník těch nejlepších, nejvýjimečnějších, nejkrásnějších mužů. Doufám, Haimone, že ji v tomto směru správně oceníš. Je toho bezesporu hodna.
- HAIMON: Zním cenu tvé sestry, Antigono, a děkuji ti, že mi ji připomínáš. Není lepší a krásnější ženy na celém světě, ženy hodnější lásky.
- KREON: Podívejte se na ni, jak se rdí. Jak krev jí barví tváře studem nad záplavou té chvály. Dítě, můj syn si jako matku svých dětí nemohl vybrat nikoho lepšího.

- ISMENA: Jsi velice laskav, králi, ale dost už té chvály. Vždyť se mi z toho už téměř točí hlava a nejedna žena zahrnuta medem lichocením zpychla a vrhla se do nástrah světa, od nichž je jen krok ke zradě.
- ANTIGONA: Jen se nestyd', drahá Ismeno, král rád pronáší své poklony. Vždyť za celých sedm let dobou vynuceného odtržení na tebe nesměl ani pohlédnout. Král není králem, když neposlouchá hlas lidu a lid nás tehdy neměl příliš v lásce - připomínaly jsme mu jeho podlost a zbabělost. Nediv se tedy králi, že nyní, kdy staré zášti překryl čas a láska vyzývá svět k smíru, se kochá tvou krásou a je sám nemile překvapen, že si podobné radosti byl tak dlouho nucen odpírat.
- KREON: Je pravda, Antigono, že si lid volí svého vládce, ale špatným je králem ten, kdo si lidem nechá přes míru poroučet. Lid si zvyká příliš rychle na slabost moci, pychne a činí si nárok pak mluvit do příliš mnoha věcí, kterým vpravdě nerozumí. Je dokonce připraven zneužít i tak ušlechtilé hnutí jakým je laskavost.
- ANTIGONA: Ano, lid je vskutku hrozný. Avšak co počít, když jeho hlas je hlas a v některá roční období mívá snahu setřást své vrcholy, pevně je uchopit, vrhnout z jejich nedozírných výšin a roztrástit o nejhlubší dno v moři krve. To ale nemluvím o tvé vládě, Kreonte. Vždyť během tvého panování nemá lid důvod k nespokojenosti. Tvá vláda je zřejmě ve znamení šťastné hvězdy a lid s plnými talíři vznáší chvalozpěvy na hlavu své země. Je ovšem zvláštní, že jich poslední dobou ubývá, přestože jsou talíře rok od roku plnější a břicha kulatější.
- KREON: Není povinností lidu pochvalovat si vládu, která tu a tam s ním musí jednat nesmlouvavě. Důležitý je výsledek. Teprve během mého panování je lidu této země zaručen blahobyt, který mu mohou závidět mnozí. Je to výsledek práce všeho lidu a mé. Nic nepadne samo z nebe, jak by se mnozí mohli domnívat.
- ANTIGONA: A proto chvála a čest tobě, Kreonte. Nositeli světla a bohatství. Králi slunce, hvězdo trůnu, předobry vládců, naslouchači hlasu svých poddaných. Přestože byl náš otec králem stejné země jako ty, kupodivu si nikdy na podobný altruismus nezvykl. Nezávidíš mu to, Kreonte?
- KREON: Má moc se opírá o dobrou vůli mého lidu. Nepotřebuji nad ním držet železnou ruku tyrana. Lid se jí sice klaní, ale ničemu to neprospívá. Vzbudit v něm dojem, že vše, co činí, činí především pro sebe, to je právě umění spravedlivě vládnout. Čehož je důsledkem rovněž i rozkvět království.
- ANTIGONA: Slyšel jsi, Kreonte, příběh jednoho obchodníka, jehož majetek byl nemalý, byl tedy šťastný, a když jednoho večera seděl opět před vybranou krmí naplněným talířem, napsal na malý lístek kratičkou větu: „Už mě to nebaví!“ a vyskočil z okna?
- ISMENA: Nepůjdeme se projít do zahrady? Haimon mi tolik vyprávěl o krásách květů a pěstěných keřů ve vašem parku, králi. A tady je

takové horko. Antigono, pojd' s námi. Budeme se procházet ve vlahém stínu stromů, natrháme si květy, skočíme do kašny.

- ANTIGONA: Nemám teď chuť, Ismeno, procházet se s milencem... samozřejmě s tvým milencem a s tebou. Ráda vás ponechám napospas vašemu roztouženému osamění.
- KREON: Jen běžte, Haimone. My s Antigonou přijdeme za vámi později, že, Antigono?
- HAIMON: Dobře, otče.
(Ismena a Haimon odejdou.)
- KREON: Oč ti jde?
- ANTIGONA: Kde je tvá žena, Kreonte? Pročpak se s námi nepřišla alespoň přivítat?
- KREON: Eurydike se dnes necítila dobře. Rozbolela ji hlava. Oč ti jde?
- ANTIGONA: Byl můj otec skutečně tyran?
- KREON: Byl.
- ANTIGONA: Byla má matka i jeho matkou?
- KREON: Povídá se to.
- ANTIGONA: Mezi lůzou.
- KREON: Úlitba pro dobro nového zřízení.
- ANTIGONA: Zostudit na nejvyšší míru nepohodlné mrtvé.
- KREON: Ano.
- ANTIGONA: Nebylo na vládě mého otce skutečně nic dobrého?
- KREON: Něco by se našlo, ale nikdo o tom nemusí vědět.
- ANTIGONA: A lidé rychle zapomínají.
- KREON: Ano.
- ANTIGONA: Zavraždil otce skutečně Polyneikés?
- KREON: Ano.
- ANTIGONA: Proč?
- KREON: Měl stejně šílené oči jako máš ty.
- ANTIGONA: Jaké mám oči?
- KREON: Hnědé.
- ANTIGONA: Proč Polyneikés vraždil?
- KREON: Na to ti neodpovím.
- ANTIGONA: Zvláštní. Polyneikés, ač už léta mrtvý, je pravděpodobně jediným mně blízkým člověkem. Někdy ho slyším ve snu. Šeptá mi něžná slůvka lásky. Co se stalo s policistou, který ho zastřelil?
- KREON: Nic. Dostal vyznamenání. Plnil svou povinnost.

ANTIGONA: Jaký byl Polyneikés?

KREON: Idealista. Neustále si něco nalhával. A k ničemu se neměl.

ANTIGONA: Nicméně vystřelil.

KREON: Ano.

ANTIGONA: Navedl jsi ho k tomu ty?

KREON: Ne.

ANTIGONA: Jsi slabý, Kreonte. Tvá tvář tě prozrazuje. Měl bys být lepší lhář. Oidipovi se děti nevyvedly, co? Navedls bratra ty?

KREON: Antigono, dej si pozor!

ANTIGONA (*ho obejmě a políbí*): Ty si dej pozor. Nehci mít dítě. A už vůbec ne tvoje.
(*Vstoupí Lokaj.*)

LOKAJ: Ehm, ehm. Přichází královna. Ptá se, jestli hosté už odešli.

ANTIGONA: Ach, zástupce tvého milovaného lidu. Lokaj.
(*Zmatek. Kreon se snaží ukryt rozhalenou Antigonu.*)

KREON: Obleč se. Rychle. Eurydike je hrozně žárlivá. Schovej se někam. Ne! Tam ne. Jistěže už návštěva odešla. Vidíte tady snad někoho? To se nemělo stát. To se nemělo stát. Kam bych tě proboha jenom... Sem pod stůl. Dělej.
(*Vstoupí Eurydike.*)

EURYDIKE: Už odešly?

KREON: Ano. Vlastně ne. Procházejí se s Haimonem v zahradě.

EURYDIKE: Promiň, ale nechtěla jsem vidět ty jejich drzé tváře. Typičtí potomci toho... muže tvé sestry. Co tě to tenkrát napadlo, žeš jim ponechal tak velkou část majetku? Nakradeného.

KREON: Mně se jeví jako velice milé mladé dámy.

EURYDIKE: Snad nechceš Haimona opravdu oženit s jednou z nich?

KREON: No... A vlastně proč ne?

EURYDIKE: Svatá prostoto! Cítím se dneska tak osamělá.
(*Eurydike Kreonta přitlačí ke stolu a vášnivě ho obejmě. Antigona se objeví pod stolem a štípe Kreonta do zadku. Kreon jí jednou rukou odhání. Setmí se. Stůl se rytmicky pokyvuje a „vyhrává“.*)

Strom života

Byla jedna žena. Jmenovala se Médea. Jejím mužem byl Iáson. Kdysi ji přivezl odněkud z daleka, snad ji i miloval a ona milovala jeho. Rodila mu děti. Svě děti však ihned po narození zabíjela. Iáson nechápal, proč Médea vraždí své a jeho děti. Miloval ji ovšem, a proto jí dělal další a další děti, které ona i nadále zabíjela. Když Médea zavraždila své páté dítě, Iáson se už neudržel, i přesto, že byl chápajícím a milujícím manželem, a vůbec poprvé se Médei zeptal, proč vraždí své a jeho děti. Médea strnula. Znehybněla. Jako by zkameněla. Jako by balvan tížící její duši začal prorůstat do masa a kostí a krve a měnil je v kámen. Pak se její rty daly do pohybu, neslyšně. Iáson se k nim sklonil, aby uslyšel, co si šeptají. A slyšel jediné, tiché, ustrašené slovo „nechci“. To bylo vše, co uslyšel. Pak si našel jinou ženu. Médea zůstala stát tam, kde ji zastihla Iásonova první otázka, a pak se jednoho dne proměnila ve strom, nehybný stejně jako ona, na němž se nikdy nezazelenal jediný list.

Sama se svou zlobou

(Antigona. Ismena k ní přistoupí, pohladí ji, pronese několik slov útěchy, pak usedne k zrcadlu a její myšlenky už patří jen a jen někomu jinému než Antigoně.)

- ISMENA: Co je s tebou, Antigono? Proč jsi pořád tak zachmuřená? Proč se snažíš každého urážet? Král to s námi myslí dobře. Nechovala ses u něj v paláci hezky. Kdyby proti nám něco měl, určitě by nás k sobě nepozval. Jsem tak šťastná. Miluji Haimona. Hříchy našeho otce jsou, zdá se, zapomenuty. Už nás nic netíží. Odpuštěno. Haimon je tak milý. Zítra si spolu vyjedeme na koních. Do okolí města. Nevěřila bys, jaké mají nádherné koně. Jednoho mi daroval. Krásný. Překrásný kůň.
- ANTIGONA: Spala jsi s ním?
- ISMENA: Cože?
- ANTIGONA: Vyspala ses s Haimonem?
- ISMENA: Samozřejmě, že ne.
- ANTIGONA: To je škoda. To tedy nevíš, že jeho penis je dost velký, že se možná do tebe ani nevejde. Ano, a ještě mu trochu uhýbá doprava. Doprava a vzhůru. Vypadá legračně.
- ISMENA: Ty děvko! O Haimona mě nepřipravíš. Miluji ho! Rozumíš?! Já ho miluji!
- ANTIGONA: Ó, ano. Je bohatý, krásný a mocný. Ale pozor! Má příliš velký penis.
- ISMENA: Děvko!

12.

Let Ikarův

(Antigona se vznáší. Mává namáhavě, zvolna křídly z lidských kostí. Touha uletět z hranic lidské fantazie? Kosti chrastí. Makabrický let blíže k Slunci? Slunce je žhavé. Křídla vzplanou. Požár zachvátí divadlo. Oheň se rychle šíří. Panika. Zbytek hry už nikdo nezhlédne.)

Vzkříšení mrtvých

(Kreon v podvlíkačkách. Čistí si zuby. Vstoupí Lokaj.)

- LOKAJ: Ehm, ehm. Výsosti...
- KREON: Co je?
- LOKAJ: Víím, že to bude znít podivně, ale ředitel centrálního pohřebiště žádá o přijetí.
- KREON: Děláte si legraci?
- LOKAJ: Ne, nedělám, Výsosti.
- KREON: Řekl jste mu, že přijímám hosty pouze ve své kanceláři? A to jen zřídkka. A ohlášené. A významné. Ředitel hřbitova!
- LOKAJ: Tvrdí, Výsosti, že se jedná o naprosto a neoddiskutovatelně přísně tajné sdělení.
- KREON: Ředitel hřbitova, jste říkal?
- LOKAJ: Ano, ředitel centrálního pohřebiště, Výsosti.
- KREON: Myslíte si, že se na hřbitově může stát něco natolik vážného, že by o tom měl vědět rovnou jen král?
- LOKAJ: Pochybuji, Výsosti.
- KREON: Vyhod'te ho.
- LOKAJ: Přesto, Výsosti, vypadá velice vyděšeně.
- KREON: Že by mu z hrobů utekly nějaké mrtvolky? To byl jenom takový žert.
- LOKAJ: Ano, chápu, Výsosti.
- KREON: Doufám, že mi nepřišel říct, že se během minulé noci proměnil v nekrofila.

(Lokaj krčí rameny.)

A pederasta.

(Lokaj krčí rameny.)

Homosexuálního nekrofilního pederasta.

(Lokaj krčí rameny.)

Už vám někdo řekl, že zcela postrádáte smysl pro humor?

LOKAJ: Ano, Výsosti.

KREON: Nebo že bych ho postrádal já?

LOKAJ: Nikoli, Výsosti.

KREON: Přiveďte ho.

(Lokaj odejde. Kreon se rychle obleče. Nahý stařec se promění v autoritativního vladaře. Bázně vstoupí Ředitel hřbitova.)

ŘEDITEL: Ať bohové ochraňují tvou přejasnou hlavu...

KREON: Ušetřte mě toho. Co chcete?

ŘEDITEL: Tedy proč vlastně přicházím. Proč jsem se vás, Výsosti, rozhodl takhle přepadnout zrána, kdy ještě nejste ve své kanceláři, kdy ještě nikoho nepřijímáte, kdy ještě nestojí řada na vaše nejmilostivější slovo před vašimi dveřmi. Přiznám se, váhal jsem, Výsosti. Dlouho přemýšlel. A má žena přemýšlela se mnou a nakonec mi poradila, abych za vámi šel a všechno vám řekl. Totiž, abyste tomu rozuměl, Výsosti, o všem se radím se svou ženou, i o věcech, které jsou jaksi delikátní. Na mou ženu je v tomto směru spolehnutí, za to ručím, umí mlčet, když jde o zájem státu...

KREON: K věci... prosím.

ŘEDITEL: Ano, ano, samozřejmě. Tedy jsem zase jednou u sebe, po ránu, v kanceláři, v mé kanceláři samozřejmě, když tu najednou vstoupí Rost'a, víte, to je jeden z hrobníků, mnoho rozumu nepobral, ale copak se na hřbitově zaměstnávají intelektuálové?

KREON: Ne, to rozhodně ne.

ŘEDITEL: Tak vidíte, Výsosti. A ten Rost'a kouká, oči zažloutlé od včerejší pitky, kouká na mě a povídá: „Šéfkú, někdo nám v noci ukradl mrtvolu.“ Já na to samozřejmě: „Co to povídáš, Rost'o? Kdo by nám ze hřbitova kradl mrtvolu?“ A on na to: „Do toho mi nic není. A mrtvola tam taky není.“ No běžel jsem se rychle podívat, a opravdu hrob prázdný. A či hrob byl prázdný!

KREON: Čí?

ŘEDITEL: Nechte mě to dopovědět. Všechno se dozvíte, Výsosti. Tak jsem Rost'u vyzpovídal a dozvěděl jsem se, že se včera zase ožral a usnul na nějakém hrobě a v noci ho probudil šramot, jakože někdo kope krumpáčem. Hned si pomyslel, jakože kdo by to mohl v noci kopat krumpáčem, když všechny objednané hroby jsou už vykopané. Tak jde blíž, kouká, kouká a opravdu někdo vykopává nějaký starý hrob. A že nevíte jaký?

KREON: To tedy nevím.

ŘEDITEL: A to je právě to přísně tajné, výsosti. (*Důvěrně se nakloní ke Kreontovi a šeptá.*) Hrob vašeho synovce, toho ohavného vraha, zločince, syna svého otce, Polyneika, co do dnešní noci ležel u hřbitovní zdi a zarůstal travou.

KREON: Slyším dobře, co říkáte? Polyneika? Řekl jste Polyneika?

ŘEDITEL: Ano, ano, Polyneika. A víte, kdo to provedl? To mi taky Rost'a řekl. Povídal, že toho v té své opici moc neviděl, ale že tohle právě viděl. Že, Výsosti, nevíte, kdo to provedl?

KREON: To tedy nevím.

ŘEDITEL: Byla to žena.

KREON: Žena?

ŘEDITEL: Ano, Výchost, žena. Mladá žena.

KREON: Mladá žena?

ŘEDITEL: Mladá žena. Vám známá mladá žena. (*Ještě důvěrněji.*) Byla to Antigona.

KREON: Chcete říct, že Antigona vykopala svého bratra Polyneika?

ŘEDITEL: Ano, Výchost. Myslíte, že je to nesmysl? Nemyslíte si doufám, že lžu? Je to skutečně pravda. I když... lecos jsme mohli přehlédnout, že. Mnohé nedocenit. Špatně zhodnotit. Máte pravdu. Mělo by se o tom všem pomlčet. Udržet v tajnosti. Taková věc. Jako hrob, Výchost. A má žena ještě hlubší hrob. A Rost'a ten nejhlubší hrob. Spolehněte se. Ručím. Mám nejspíš odejít, že? Tak já tedy půjdu. Děkuji, Výchost... vaše shovívavost... velice laskav... přelaskav... klaním se... ručku líbám... s úctou, přeúctou. Sbohem. (*Odejde.*)

KREON (*zazvoní na Lokaje, křičí*): Zavolejte mi Teiresia! Hned!

14.

Poslouchej a pij! III.

(Antigona a šest opilců.)

ANTIGONA: Máte strach, že vás opustí vaše žena?
(Tři opilci vrtí hlavou, tři přikyvuji.)
Máte strach, že vás propustí z práce?
(Tři opilci, kteří vrtěli, přikyvuji, tři, kteří přikyvovali, vrtí.)
Máte strach ze svých dětí?
(Všichni vrtí hlavou.)
Máte strach, že vás okradou?
(Všichni přikyvuji.)
Máte strach ze smrti?
(Dva přikyvuji, dva krčí rameny, dva vrtí hlavou.)
Máte strach ze života?
(Totéž.)
Chtěli byste auto?
(Všichni nadšeně přikyvuji.)
Jste lůza! Chátra! Verbež! Nicky! Vší! Hnidy!
(Všichni opilci sklopí zrak do piva. Pak se společně smutně napijí.)
Vrchní! Platím!

OPILEC: Za všechny?
ANTIGONA *(směje se)*: Za všechny.

Matčina píseň

(Antigona. Sedí. Za ní Rodinná fotografie: král Oidipus s krvavou ránou v hrudi, jeho syn Eteoklés s rozstřelenou hlavou, královna Jókasta s kočárkem a smyčkou kolem krku - zpívá, ale není slyšet její slova -, malá Antigona, Pierot. Jen pískání přelazovaného starého rádia s občasnými výbuchy hudby.)

ANTIGONA: Země je zamrzlá v ledu. Chci, aby roztála ohněm mé duše. Chci, aby shořela na popel ohněm mé duše. Chci, aby požár zachvátil svět a sežehl zbytečné obrazy, zbytečná gesta, zbytečné skutky, zbytečné lži. V jejich záplavě se ztrácejí slova, jež něco znamenala. Chci čistá vystoupit z plamenů. TOHLE NENÍ DOBRÝ ČAS PRO REVOLUCI. Příliš počítající lásky, příliš veřejného soucitu, příliš obecného blaha, příliš vraždícího bohatství, příliš nevědomých lží. Věty jsou krychle ledu odlupující se z úst. Drtící prsty u nohou. Nevzpomínám si a nevzpomenu na slova písně mé matky. Mrtví jsou mrtví. Jejich ústa jsou němá. Jednou vyřčené mizí v zapomnění v době svého zrodu. Jak snadné je lhát. Lež, to jsem já a vy druzí. Vylhaná až na dno svého žaludku hledám píseň svého dětství.

(Pierot jí položí ruku na rameno. Antigona se k ní přitulí.)

Ach, Polyneiku, láska moje.

(Požár zachvátí divadlo. Oheň se rychle šíří. Panika. Zbytek hry už nikdo nezhlédne.)

Něco se řešit musí*(Promítání. Teiresias, Kreon.)*

- TEIRESIAS: Tady je Antigona na ulici. Ukradla drobné slepému harmonikáři. Pak mu neslušně spílala. Tady se prochází po nábřeží a krmí racky. Antigona, když opouští divadlo po skandálu, co ztropila. Směje se.
- KREON: Ano, smála se hlasitě. Hodně hlasitě.
- TEIRESIAS: Nákupy se sestrou Ismenou. Sestra nakupuje hodně. Antigona si koupila jednu ponožku. Trvala na tom, že chce jednu ponožku. Tady je Antigona zamyšlená na lavičce v parku. Tady kopulace s vaším synem.
- KREON: Tohle jste si mohli odpustit.
- TEIRESIAS: Pak se šla vyzvracet na záchod.
- KREON: Proč s ním spí?
- TEIRESIAS: To snad vědí jen bohové. Chcete svého syna opravdu oženit s Ismenou?
- KREON: Ne.
- TEIRESIAS: A zase se svou sestrou v centru města.
(Komentář neodpovídá obrázku. Prosluněné mořské pobřeží s palmami, se slepým mužem a usmívajícími se dětmi.)
- KREON: Je tam pláž.
- TEIRESIAS: Kde je pláž?
- KREON: Na plátně je pláž.
- TEIRESIAS: Nemá tam být pláž. Má tam být Antigona se svou sestrou.
- KREON: Ale je tam pláž, vy a nějaké děti.
- TEIRESIAS: Aha, to budu já a vnuci. Z dovolené. Vnoučata si zřejmě hrála s fotografiemi.
- KREON: Nedělá vám při vaší práci slepota problémy?
- TEIRESIAS: Nikoli, výsosti. Je vyvážena mými zkušenostmi a schopnostmi. Jsem starý muž a hodně si pamatuji.
- KREON: Ano, vím. Pamatujete si ještě Oidipova otce, krále Láia, že? Po něm jste pracoval pro Oidipa a teď pracujete pro mě. Králové se střídají častěji než šéfové zpravodajské služby.
- TEIRESIAS: Ano, máte pravdu, Výsosti.
- KREON: Proč se nenecháte operovat?
- TEIRESIAS: Už jsem toho ve svém životě viděl hodně. Zdá se, že dost. A pak při své práci snad ani vidět nepotřebuji. Stačí vědět.
- KREON: Jasnozřivost?

TEIRESIAS: Ano. Jasnozřivé věštby.

KREON: A co říkají věštby, Teiresie?

TEIRESIAS: Říkají, že s Antigonou budou problémy. Snaží se rozeštvat lid. Tady.

KREON: V hospodě?

TEIRESIAS: V hospodě.

KREON: Úspěšně?

TEIRESIAS: Samozřejmě nikoli. Lid je relativně spokojen. Jde spíš o diskreditaci panovnického domu. Kontakt, který jste s neteřemi navázal, není příliš šťastně načasován a nemá právě optimistické výhledy.

KREON: A ten... mrtvý?

TEIRESIAS: S tímhle problémem si ovšem zatím nevíme rady.

KREON: I kdyby jste ho měli znovu vyhrabat, chci ho mít pod kontrolou. Je lepší, že se na některé věci už zapomnělo. Tohle zmrtvýchvstání nám nemusí prospět.

TEIRESIAS: Vám.

KREON: Antigony se budeme muset zbavit.

TEIRESIAS: Jak?

KREON: Elegantně.

Krásný příběh

(Ismena a knihovna zářící barvami růžových růží.)

ISMÉNA:

Byla prostou, chudou dívkou. Pracovala v kadeřnictví. Ve svém životě neprožila mnoho lásky. Žila svou touhou. Touhou, že jednou přijde ten pravý. Ten koho bude milovat čistou, nejčistší láskou. Díky svým snům prožila mnohá příkoří, ústrky, posměšky. Je těžké dostát svým snům. Ale sny se plní. To věděla. A jednoho dne byl zde. Nebylo důležité, že je bohatý, že je mocný. Nebylo důležité, že je korunním princem. Byl jen on a ona, okouzující, doufající, milující. Vzal ji s sebou. I proti vůli své rodiny se s ní oženil. Láska je silnější než nepřízeň světa. Než bouře života. Láska je silnější. Věděla, že je krásná na předním sedadle jeho kabrioletu. Vedle něj. S jeho láskou. Není nic krásnějšího než zamilovaná, krásná, mladá žena na předním sedadle kabrioletu Porsche, Mercedes, BMW, Jaguar s vlasy vlajícími ve větru, s očima zářícíma láskou. Stala se miláčkem zástupů. Pro její nevinnost a krásu a něžnost ji uctíval celý svět. Není nic krásnějšího. Když ona, proč ne já?

Bludiště*(Ismena, Kreon.)*

- ISMENA: Neruším, výsosti?
- KREON: Ale jak bys mohla, Ismeno. Jsem rád, že jsi dnes přišla. Potřebuji si s tebou o něčem promluvit.
- ISMENA: Je zde Haimon? Byli jsme domluveni, že...
- KREON: Samozřejmě, že ano. Jak se má Antigona?
- ISMENA: Nevím. Je to důležité?
- KREON: Slyšel jsem, že spolu příliš dobře nevycházíte.
- ISMENA: Ale ne, kdepak, Výsosti. Jsme přece sestry.
- KREON: Ano, ano, sestry. Dcery jednoho otce jsou sestry.
- ISMENA: Říkal jste něco, Výsosti?
- KREON: Ale nic, nic, Ismeno. Jen nahlas přemýšlím. Vyříd' prosím Antigoně mé upřímné pozdravení.
- ISMENA: Haimon přijde sem?
- KREON: Ano, ano, určitě sem přijde. Dnes jsi opět velice krásná, Ismeno. Jako pokaždé. Strojíš se s velkou elegancí. S jakou oblibou zdůrazňuješ křivky svého těla. Je to poněkud provokující, ale vkusné. Velmi vkusné.
- ISMENA: Děkuji, Výsosti. Mohu se posadit? *(Otázka je ignorována.)*
- KREON: Miluješ Haimona?
- ISMENA: Ano, Výsosti.
- KREON: Chtěla by sis ho vzít?
- ISMENA: Ano, Výsosti.
- KREON: A Antigona Haimona miluje?
- ISMENA: To nevím, Výsosti. Se svou sestrou se příliš nestýkám.
- KREON: To nechápu. Proč s ním tedy spí?
- ISMENA: Výsosti, já... Chci se vidět s Haimonem.

(Vstoupí Eurydike.)

- EURYDIKE: Ach, Ismeno, ty už jsi tady? Doufám, že tě král nenudí? Muži jsou někdy k uzoufání, vid'?
- ISMENA: Výsosti, já... Neviděla jste Haimona?
- EURYDIKE: Ale ano, za chvíli ho tady máš. Však se ho dočkáš. Ach, podívej se na ni. Jak je krásně roztoužená. Nevinná. Jak se rdí. Rozkošné. Haimon má tak vybraný vkus. Jen nechápu, proč spí s Antigonou. Nevíš, proč to dělá, Ismeno? Proč ti tak ubližuje?

Necita jeden! Je mezi vámi opravdu všechno jak má být? Dítě, opravdu ho miluješ?

ISMENA: Ano, Výsosti. Miluji ho nad všechno na světě. Je můj život, je mé všechno.

EURYDIKE: Pokračuj, to mě zajímá.

ISMENA: Miluji ho nad celý svět. Nad svůj život...

EURYDIKE: Máš ho raději než svou sestru?

ISMENA: Ano. Svou sestru nenávidím.

EURYDIKE: Proč, proboha?! (*Kreontovi.*) Proč nenávidí svou sestru?

KREON: Já nevím. Je možné, že ji nenávidí proto, že spí s Haimonem.

EURYDIKE: Ale vždyť Haimon Antigonu nemiluje.

KREON: Určitě ji nemiluje. Antigona ho svedla. Jinak si to nedokážu vysvětlit. Je to vcelku vychytralá smyslná osůbka.

EURYDIKE: Mluvíš, jako bys ty sám s ní něco měl?

KREON: Ale proboha, jak tě to jen mohlo napadnout. Vždyť je dcerou mé sestry.

EURYDIKE: Ach ano, vzpomínám si na ni. I na jejího muže. Nevěš hlavu, Ismeno, za svůj původ přece nemůžeš. Teď máš novou rodinu. Jsi tady s námi. Hovoříme spolu. A minulost, ať už byla jaká byla, nás nemůže rozdělit.

ISMENA: Ano. Výsosti, kde bych našla Haimona?

EURYDIKE: Skoro bych zapomněla, proč jsi vlastně tady. Neboj se, Haimon za chvíli přijde. Prochází se se snoubenkou v zahradě.

ISMENA: V zahradě.

EURYDIKE: Pamatuješ si přece naši zahradu? Častokrát jste se tam taky spolu s Haimonem procházeli.

ISMENA: Ano, je to krásná zahrada.

EURYDIKE: Jsem ráda, že se ti líbí.
(*Vstoupí Haimon se snoubenkou.*)

HAIMON(*snoubence*): Omluvíš nás na moment, drahá?
(*Snoubenka odejde.*)

HAIMON: Matko, proč je tady Ismena?

EURYDIKE: Nebuď nevychovaný, Haimone. Čeká přece na tebe.

HAIMON: Proč?

EURYDIKE: Protože tě přece miluje.

HAIMON: Copak nechápe, že mezi námi je konec?

EURYDIKE: Já nevím, co chápe a co ne. To si musíte říct mezi sebou.

KREON: Ano, Haimone, jako muž bys měl Ismeně a nám všem něco vysvětlit.

HAIMON: Copak nechápe, že si ji nemůžu vzít?

EURYDIKE: A proč, proboha?

HAIMON: Protože ji nemiluju, přece.

EURYDIKE: Ach, to je něco jiného. To chápu. Srdci nelze poručit.

KREON: Proč s ní tedy spíš, Haimone?

HAIMON: Protože je hezká.

KREON: To je. Hezká.

HAIMON: Ismeno, budeš se s tím muset smířit. Bohužel si tě nemohu vzít. Musíš to pochopit. Váš rod. Antigona. A to všechno kolem ní. Musím myslet na to, že budu jednou králem. Nemohu mít vedle sebe osobu, která by mě znemožnila před veřejností. Musím myslet na svou pověst. Ty s sebou bohužel vlečeš balvan minulosti. Já vím, že za něj nemůžeš a je mi to líto. Ale Antigona svým chováním minulost bohužel oživuje. Nemůžu si vzít ženu, jejíž otec byl mizera a matka děvka, což se Antigona snaží nejspíš dokázat. Navíc nejsi ani tak dobrá milenka jako tvá sestra. Budeš muset to prokletí nést s ní. Nelze jinak. Sbohem. *(Odejde.)*

KREON: Hezky to řekl, nemyslíš?

EURYDIKE: Ano, moc hezky. Nezoufej, Ismeno. Určitě najdeš štěstí po boku jiného muže. Po světě jich běhá tolik. A teď už běž, ať si můžeme v klidu dopít svůj odpolední čaj.

Sesterská láska

(Antigona leží v posteli. Tiše se přikrývá Ismena.)

ANTIGONA: Kdo je to?

ISMENA: To jsem já. Ismena.

ANTIGONA: Proč jsi tady? Je to tak dlouho, co jsme se neviděly. Plížíš se jako vrah.

ISMENA: Váhala jsem, zdali tě mám vzbudit. Antigono, *(rozpláče se)* Haimon mě opustil. Odkopl jako psa. Řekl, že mě nikdy nemiloval. Řekl, že mi celou dobu lhal. Řekl mi to před svým otcem. Vysmáli se mi. Ponižili mě.

ANTIGONA: Neplač, Ismeno. Prosím tě, neplač. Nezaslouží si to. Jsem ráda, že jsi zase se mnou. Osuš své slzy. Mám tě ráda. Haimon si tě přece nezaslouží. Nenávist je krásnější než láska. Trvalejší než láska.

ISMENA: Nechci tvou nenávist. Já miluji. Já chci milovat. Chci žít pro svou lásku. Já ho milovala tou nejčistší láskou. Udělala bych pro něj cokoli. Řekl, že si za svou ženu vezme úplně někoho jiného. Že už se chystá svatba. Smáli se mi. Řekli, že bych pošpinila jejich dobré jméno. Že sňatek se mnou byl od samého začátku bohapustý výmysl.

ANTIGONA: Ismeno, já tě miluji. Já tě mám ráda.

ISMENA: Řekl, že jsi lepší milenka než já. Že jen dokazuješ, že náš otec byl mizera a naše matka děvka. Polyneikés že byl vrah a celá naše rodina je prokletá.

(Antigona vytáhne nůž.)

ISMENA: Antigono, co chceš dělat?

ANTIGONA: Zabiju Haimona.

ISMENA: Antigono! Ne, to nesmíš. Nesmíš mi zabít Haimona. Já ti to nedovolím.

(Tahanice o nůž. Její divokost postupně narůstá. Především ze strany Ismeniny.)

ANTIGONA: Pust'!

ISMENA: Zakazuju ti to! Rozumíš! Zakazuju! Zabiju tě!

ANTIGONA: Isméno, vrať mi ten nůž.

(Ismena vrazí Antigoně nůž do břicha. Antigona svou sestru nepoznává.)

ISMENA: Ten nůž v tvém břichu není lež, Antigono. Nenávidím tě a budu tě nenávidět do konce svých dní. Nenávidím tě za to, že si osobuješ právo rozhodovat o mém životě. Za to, žeš mi zničila můj život. Za to, že nemohu být královnou. Za to tě nenávidím ze všeho nejvíc. Ano, dobře poslouvej, Antigono, než opustíš své tělo. Chci Haimona jen proto, abych se zbavila tebe a celé

naší prokleté rodiny. Abych byla šťastná, zahrnutá mocí a bohatstvím. *(Pláče.)* Chtěla jsem být první dámou.

(Odstoupí od Antigony. Ta padne na kolena a plazí se zpět k posteli. Položí ruku na přikrývku a sevře cosi, co je ukryto pod ní. Na víc už nemá sílu.)

ANTIGONA: Polyneiku, lásko moje. *(Sesune se z postele a strhne na sebe přikrývku. Zemře. V posteli se válí pozůstatky Polyneikovy mrtvoly.)*

(Vstoupí Teiresias a dva zbrojnoši.)

TEIRESIAS: Tak se tady zrovna procházím kolem a vidím, že jdu zrovna vhod. *(Zbrojnošům.)* A co vidíte vy?

ZBROJNOŠ: Mrtvou Antigonu a její sestru, vražedkyni, má v ruce nůž a...

TEIRESIAS: A...?

ZBROJNOŠ: V posteli lidské *(učehtne se)* zbytky.

TEIRESIAS: Hm. Prokletý rod. Vždycky jsem to říkal. Dalo se to čekat. Prokletý rod.

ISMENA: Přijde teď za mnou Haimon, když je Antigona mrtvá?

Každý za sebe

(Opilci. Čekají. Místo Antigony je prázdné.)

1. OPILEC: Prý ji zavraždila vlastní sestra.
 2. OPILEC: Hm.
 3. OPILEC: Stejně byla divná.
 2. OPILEC: Hm.
 4. OPILEC: Říkali, že je to dědictví minulosti.
 2. OPILEC: Hm.
 5. OPILEC: Prokletý rod.
 4. OPILEC: Jo, prokletý rod. To taky říkali.
 6. OPILEC: A jak ji zavraždila?
 4. OPILEC: Sekyrou. Do zad.
 1. OPILEC: A rozsekala ji na kousky.
 6. OPILEC: Co se to na tom světě jenom děje.
 2. OPILEC: Hm.
 7. OPILEC: Prý spala se svým mrtvým bratrem.
 3. OPILEC: Cože?
 7. OPILEC: Spala se svým mrtvým bratrem.
 3. OPILEC: Jak mohla spát se svým mrtvým bratrem?
 7. OPILEC: Já nevím.
 1. OPILEC: Možná jakože ve snu.
 2. OPILEC: Hm.
 5. OPILEC: To mě nepřekvapuje. Prokletý rod.
 4. OPILEC: Jo, prokletý rod. To taky říkali.
 2. OPILEC: Hm. To už asi dneska nepřijde, co?
 3. OPILEC: Asi ne.
 6. OPILEC: Škoda.
 2. OPILEC: A kdo bude platit?
(Dívají se na sebe.)
 5. OPILEC: Asi každý za sebe, ne?

(Všichni vytahují peněženky, vysypávají drobné a pomalu odpočítávají za jedno pivo.)

KONEC

Výstup zařaditelný, kam libo.

Jen jeden dar

(Malá Antigona, malá Ismena, Pierot.)

PIEROT:

Já, Polyneikés, syn krále Oidipa, já, Polyneikés o očích šílených a slzavých až na dno své duše, já, Polyneikés, syn tyrana a neschopen činu, já, zbabělý nespokojenec se vším, co si jen mohu přát, já, kdo vidím, co vidět bych neměl, já, Polyneikés, bratr Antigony a Ismeny, dám jedné ze svých sester dárek. Řekněte mi, která z vás si zaslouží tento náhrdelník. Líbí se vám. Koupil jsem ho pro vás. Koupil jsem ho pro jednu z vás. Koupil jsem ho pro tebe, Ismeno. Až budeš velká, tento náhrdelník bude zdobit tvou šíji. Bude zářit na tvé šíji při tanci na plese, v divadle, na hostinách. V očích všech zazáří tvou krásou. Protože ty budeš krásná. Slib mi to, Ismeno. Budeš nejkrásnější.